

**SIEDLECKIE ZESZYTY
KOMENIOLOGICZNE**

SERIA
PEDAGOGIKA

TOM VIII/2021

**OD JANA AMOSA KOMENSKIEGO
DO WSPÓŁCZESNOŚCI
– znaczenie idei wielkiego pedagoga
dla rozwoju nauki i edukacji**

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Siedlce 2021

Komitet Redakcyjny:

Redaktor naczelna – **dr hab. Barbara Sitarska, prof. uczelni** (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Nauk Społecznych); zastępca redaktor naczelnej – dr hab. Janina Florczykiewicz, prof. uczelni (UPH w Siedlcach); redaktorzy tematyczni: dydaktyka – dr hab. Anna Karpińska, prof. uczelni (Uniwersytet w Białymstoku); pedagogika historyczna i filozoficzna – dr hab. Sławomir Sztobryn, prof. uczelni (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej); pedagogika specjalna – dr hab. Leszek Ploch, prof. uczelni (UPH w Siedlcach); pedagogika społeczna – dr hab. Wojciech Sroczyński, prof. uczelni (UPH w Siedlcach); redaktor statystyczny – dr hab. Katarzyna Rymuza, prof. uczelni (UPH w Siedlcach); redaktor języka angielskiego – mgr Izolda Lisowska-Popoiłyk; redaktor języka niemieckiego – dr Adriana Pogoda-Kolodziejak; redaktor techniczny – dr Piotr Świtalski; sekretarz redakcji – dr Renata Matysiuk

Recenzenci:

dr hab. Sławomir Sztobryn, prof. uczelni; dr hab. Marcin Wasilewski; prof. dr hab. Dariusz Rott; dr hab. Cezary Kalita, prof. uczelni; dr hab. Jarosław Gara, prof. uczelni; dr hab. Ludmiła Mních, prof. uczelni; prof. dr hab. Svitlana Shchudlo

Rada Naukowa „Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych, seria pedagogika”:

prof. Natasza Angeloska-Galewska (Uniwersytet w Macedonii, Republika Macedońska); prof. Jiří Beneš (Czeska Akademia, Praga Czeska, Czeska Republika); dr hab. Mikołaj Bieluga (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska); dr John Exalto (Muzeum i Mauzoleum Jana Amosa Komeńskiego w Naarden, Holandia); dr hab. Adam Fijałkowski (Uniwersytet Warszawski, Polska); dr hab. Janina Florczykiewicz (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska) – **przewodnicząca**; prof. dr Andreas Fritsch (Freie Universität, Berlin; Niemcy); dr hab. Zornitza Ganeva (University "St. Kliment Ohridski" Sofia, Bułgaria); dr hab. Jarosław Gara (Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa, Polska); dr hab. Andrzej Gofron (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Polska); prof. dr Martin Golema (Uniwersytet Mateja Bela, Bańska Bystrzyca, Słowacja); dr hab. Lubomír Hampl (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska); prof. dr hab. Mariola Jarczyk (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska); dr Helena Kovářová (Muzeum Komenského v Přerově, Czeska Republika); dr hab. Anna Kožuh (University of Primorska, Koper-Capodistria, Slovenia); prof. dr Boris Kožuh, (Uniwersytet w Lublanie, Slovenia); dr Hans van der Linde (Muzeum i Mauzoleum Jana Amosa Komeńskiego w Naarden, Holandia); prof. dr Andreas Lischewski (Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft, Alfter k/Bonn, Niemcy); prof. Meinert Meyer (Uniwersytet w Hamburgu, Niemcy); prof. dr hab. Swietłana Marczukowa (Pedagogiczne Centrum Jana Amosa Komeńskiego w Petersburgu, Rosja); prof. dr hab. Heliodor Muszyński (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie, Polska); prof. dr hab. Inna Osadchenko (Uniwersytet w Humanu, Ukraina); prof. Naděžda Pelcová (Uniwersytet Karola w Pradze, Czeska Republika); prof. Irina Predborska (Kijowskie Towarzystwo Filozoficzne, Kijów; Ukraina); dr Manfred Richter (Niemieckie Towarzystwo Komeniologiczne w Berlinie, Niemcy); dr Věra Schifferowa (Czeska Akademia, Praga Czeska, Czeska Republika); prof. dr hab. Swietłana Shchudlo (Uniwersytet w Drohobyczu, Ukraina); prof. Muhamed Škrgić (Uniwersytet w Bihać, Bośnia i Hercegowina); prof. Shinichi Sohma (Uniwersytet w Hiroszimie, Japonia); dr Kamila Szymańska (Muzeum Okręgowe w Lesznie, Polska); dr Petr Zemek (J.A. Comenius Museum in Uherský Brod, Czeska Republika); prof. dr hab. Kazimierz Żegnałek (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Polska)

www.comenius.uph.edu.pl

© Copyright by Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2021

PL ISSN 2450-7245 e-ISSN 2658-1973 ICV: 91,43

EBSCO

Czasopismo jest indeksowane w bazie INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL i w bazie amerykańskiej EBSCO

Zdjęcie na okładce: Iohannis Amos Comenii „De rerum humanarum emendatione consultatio catholica”, 1966

Żaden fragment tej publikacji nie może być reprodukowany, umieszczany w systemach przechowywania informacji lub przekazywany w jakiegokolwiek formie – elektronicznej, mechanicznej, fotokopii czy innych reprodukcji – bez zgody posiadacza praw autorskich.

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach

08-110 Siedlce, ul. Żytnia 17/19, tel. 25 643 15 20

www.wydawnictwo-naukowe.uph.edu.pl

Ark. wyd. 17.5. Ark. druk. 18.0.

Druk i oprawa: Volumina.pl

**SIEDLCE KOMENIOLOGICAL
RESEARCH BULLETIN**

PEDAGOGY SERIES

VOL. 8/2021

**FROM JOHN AMOS KOMENIUS' TIMES
UNTIL THE PRESENT
– the meaning of the great pedagogue's
ideas for the development
of science and education**

Siedlce University of Natural Sciences and Humanities
Siedlce 2021

Editorial Board:

Editor-in-chief – Associate Professor Barbara Sitarska, DSc (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities); Deputy editor-in-chief: Janina Florczykiewicz, Associate Professor DSc (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities); Section Editors: Teaching – Associate Professor Anna Karpińska, DSc (Białystok University); Historical and Philosophical Education – Associate Professor Sławomir Sztobryn, DSc (University of Bielsko–Biala); Special Education – Associate Professor Leszek Ploch, DSc (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities); Social Education – Wojciech Sroczyński, DSc (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities); Editor of Statistics – Associate Professor Katarzyna Rymuza, DSc (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities); Editor of English – Izolda Lisowska-Popoiłyk, MA; Editor of German – dr Adriana Pogoda-Kołodziejak, PhD; Technical Editor – Piotr Świtalski, PhD; Editorial Secretary – Renata Matysiuk, PhD

Reviewers:

Associate Professor Sławomir Sztobryn DSc; Associate Professor Marcin Wasilewski, DSc; Professor Dariusz Rott, DSc; Associate Professor Cezary Kalita, DSc; Associate Professor Jarosław Gara, DSc; Associate Professor Ludmiła Mnich, DSc; Professor Svitlana Shchudlo, DSc.

Scientific Council: Prof. Natasha Angeloska-Galevska (University of Macedonia, Republic of Macedonia); Prof. Jiří Beneš (Czech Academy, Prague, the Czech Republic); Mikołaj Bieluga, PhD (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Poland); John Exalto, PhD (John Amos Comenius Museum and Mausoleum in Naarden, Holland), Prof. Adam Fijałkowski (Warsaw University, Poland); Prof. Janina Florczykiewicz (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Poland) – **chairwoman**; Prof. Andreas Fritsch (Freie University, Berlin, Germany); Zornitza Ganeva, PhD (the St. Kliment Ohridski University of Sofia, Bulgaria); Prof. Jarosław Gara (Special Education Academy, Warsaw, Poland); Prof. Andrzej Gofron (University of Bielsko-Biała, Poland); Prof. Martin Golema (Matej Bel University, Banská Bystrica, Slovakia); Prof. Lubomír Hampl (University of Silesia, Katowice, Poland), Prof. Mariola Jarczyk (University of Silesia, Katowice, Poland); Helena Kovářová, PhD, Comenius Museum in Přerov, the Czech Republic); Prof. Anna Kožuh (University of Primorska, Koper-Capodistria, Slovenia); Boris Kožuh, PhD (University of Ljubljana, Slovenia); Hans van der Linde, PhD (John Amos Comenius Museum and Mausoleum in Naarden, Holland), Prof. Andreas Lischewski (Alanus University of Arts and Social Sciences, Alfter near Bonn, Germany); Prof. Meinert Meyer (University of Hamburg, Germany); Prof. Svetlana Marchukova (John Amos Comenius Pedagogical Research Centre in St. Petersburg, Russia); Prof. Heliodor Muszyński (John Amos Comenius State School of Higher Vocational Education in Leszno, Poland); Prof. Inna Osadchenko (University of Uman, Ukraine); Prof. Naděžda Pelcová (Charles University in Prague, the Czech Republic); Prof. Irina Predborska (Kyiv Philosophical Association, Ukraine); Manfred Richter, PhD (German Association in Berlin, Germany); Věra Schifferowa, PhD (Czech Academy, Prague, the Czech Republic); Prof. Svetlana Shchudlo (Drohobych University, Ukraine); Prof. Muhamed Škrđić (Bihać University, Bosnia and Herzegovina); Prof. Shinichi Sohma (Hiroshima University, Japan); Kamila Szymańska, PhD (District Museum in Leszno, Poland); Petr Zemek, PhD (J.A. Comenius Museum in Uherský Brod, the Czech Republic); Prof. Kazimierz Żegnałek (Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Poland)

www.comenius.uph.edu.pl

© Copyright by Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Siedlce 2021

EBSCO

The journal is indexed in the INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL database and in the American EBSCO database

PL ISSN 2450-7245 e-ISSN 2658-1973 ICV: 91,43

Scientific Publishing House of Siedlce University of Natural Sciences and Humanities

08-110 Siedlce, ul. Żytnia 17/19, tel. 25 643 15 20

www.wydawnictwo-naukowe.uph.edu.pl

Print: Volumina.pl